Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MANUELA KAMPOSA SANČESA-BORDONAS [*MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA*]

SECINĀJUMI,

sniegti 2024. gada 21. martā [1]

Lieta C-793/22

Biohemp Concept SRL

pret

Direcția pentru Agricultură Județeană Alba

(*Curtea de Apel Alba Iulia* (Albas Julijas apelācijas tiesa, Rumānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Kopējā lauksaimniecības politika – Regula (ES) Nr. 1307/2013 un Regula (ES) Nr. 1308/2013 – Kaņepju audzēšana – Lauksaimniecības platības jēdziens – Zemes gabalu, kas aprīkoti ar agrozootehniskām būvēm un iekārtām, kas atbilst lauksaimniecības ražošanas vajadzībām, izslēgšana – Kaņepju audzēšanas aizliegums slēgtā vidē ar hidroponisko sistēmu – Kanabidiola (*CBD*) satura paaugstināšanās kaņepēs – Sabiedrības veselības aizsardzība

1. Kaņepju audzēšana ir atļauta saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (turpmāk tekstā – "KLP") ar ierobežojumiem, kuru mērķis ir nodrošināt, ka tiek stādītas tikai tādas šķirnes, kas to zemā psihoaktīvo kanabinoīdu satura dēļ nav piemērotas marihuānas un citu līdzīgu narkotisko vielu ražošanai.

2. Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesai ir jālemj par Rumānijas iestāžu noteikta pasākuma, ar kuru tiek aizliegta kaņepju audzēšana slēgtā un ar hidroponisko sistēmu aprīkotā vidē, atbilstību Savienības tiesībām.

[1] Oriģinālvaloda – spāņu.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Regula (ES) 1307/2013 [2]

3. Tās 28. apsvērumā ir paredzēts:

"Būtu jāsaglabā īpaši pasākumi attiecībā uz kaņepēm, lai nodrošinātu to, ka starp citām kultūraugiem, par kuriem ir tiesības saņemt pamata maksājumu, nevar noslēpt nelikumīgus kultūraugus, tādējādi nelabvēlīgi ietekmējot kaņepju tirgu. Tādēļ maksājumi joprojām būtu jāpiešķir vienīgi par platībām, kuras apsētas ar kaņepju šķirnēm, kuras sniedz zināmu garantiju attiecībā uz psihotropo vielu saturu".

4. Regulas 4. pantā ("Definīcijas un ar tām saistīti noteikumi") ir paredzēts:

"1. Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

c) "lauksaimnieciska darbība":

i) lauksaimniecības produktu ražošana vai audzēšana, tostarp ražas novākšana, slaukšana, dzīvnieku audzēšana un turēšana lauksaimniecības nolūkiem;

[..]

d) "lauksaimniecības produkti" ir Līgumu I pielikumā uzskaitītie produkti, izņemot zivsaimniecības produktus, kā arī kokvilna;

e) "lauksaimniecības zeme" ir platība, ko aizņem aramzeme, ilggadīgie zālāji un pastāvīgās ganības vai ilggadīgie stādījumi;

f) "aramzeme" ir zeme, ko apstrādā kultūraugu audzēšanai, vai zeme, kas pieejama kultūraugu audzēšanai, bet ir atstāta papuvē, arī platības, kuras atstātas atmatā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1257/1999 22., 23. un 24. pantu, Regulas (EK) Nr. 1698/2005 39. pantu un Regulas (ES) Nr. 1305/2013 29. pantu, neatkarīgi no tā, vai uz attiecīgās zemes ir siltumnīcas vai stacionārs vai pārvietojams segums;

[..]".

5. Regulas 32. pantā ("Maksājumtiesību aktivizēšana") ir noteikts:

"1. Pamata maksājuma shēmas satvarā atbalstu lauksaimniekiem piešķir pēc tam, kad ar 33. panta 1. punktā paredzēto deklarāciju ir aktivizētas maksājumtiesības uz atbalsttiesīgo hektāru dalībvalstī, kurā tās ir piešķirtas. [..]

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 (OV 2013, L 347, 608. lpp.).

2. Šajā sadaļā "atbalsttiesīgs hektārs" ir:

a) jebkura saimniecības lauksaimniecības zeme – tostarp zemes, kuras 2003. gada 30. jūnijā nebija labā lauksaimniecības stāvoklī tajās dalībvalstīs, kuras Savienībai pievienojās 2004. gada 1. maijā un kuras līdz ar pievienošanos izvēlējās piemērot vienotā platībmaksājuma shēmu, – kuru izmanto lauksaimnieciskām darbībām vai – ja šo platību izmanto arī ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām – pārsvarā izmanto lauksaimnieciskām darbībām; [..]

[..]

3. Piemērojot 2. punkta a) apakšpunktu:

a) ja saimniecības lauksaimniecības zemi izmanto arī ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām, uzskata, ka to pārsvarā izmanto lauksaimnieciskām darbībām, ar noteikumu, ka lauksaimniecisko darbību var veikt bez nozīmīgiem traucējumiem, ko izraisa ar lauksaimniecību nesaistīto darbību intensitāte, būtība, ilgums un laiks;

b) dalībvalstis var sagatavot sarakstu ar tām platībām, kuras pārsvarā izmanto ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām.

Dalībvalstis nosaka kritērijus šīs daļas īstenošanai savā teritorijā.

4. Platību uzskata par atbalsttiesīgiem hektāriem tikai tad, ja tās visu kalendāro gadu atbilst atbalsttiesīga hektāra definīcijai, izņemot nepārvaramas varas vai ārkārtas apstākļu gadījumā.

[..]

Platības, ko izmanto kaņepju audzēšanai, ir atbalsttiesīgas tikai tad, ja izmantoto šķirņu tetrahidrokanabinola saturs nepārsniedz 0,2 %."

2. Regula (ES) Nr. 1308/2013 [3]

6. Saskaņā ar tās 1. pantu ("Darbības joma"):

"1. Ar šo regulu izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, kas aptver visus produktus, kuri minēti Līgumu I pielikumā, izņemot zvejas un akvakultūras produktus, kā tie definēti Savienības tiesību aktos par kopīgo tirgus organizāciju zvejas un akvakultūras produktu jomā.

2. Lauksaimniecības produktus, kas definēti 1. punktā, iedala šādās nozarēs, kuras uzskaitītas attiecīgās I pielikuma daļās:

[..]

h) lini un kaņepes, VIII daļa;

[..]".

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV 2013, L 347, 671. lpp.).

7. Tās I pielikuma (“1. panta 2. punktā minēto produktu saraksts”) VIII daļā ir “Kaņepāju (*Cannabis sativa L.)* šķiedra” ar kodu NC 5302.

8. Tās 189. pantā (“Kaņepju imports”) ir paredzēts:

“1. Turpmāk norādītos produktus var importēt Savienībā vienīgi tad, ja tie atbilst šādiem nosacījumiem:

a) neapstrādāti kaņepāji, uz kuriem attiecas KN kods 5302 10 00 un kuri atbilst Regulas (ES) Nr. 1307/2013 32. panta 6. punktā un 35. panta 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem;

b) sējai paredzētas kaņepju šķirņu sēklas ar KN kodu ex 1207 99 20, kurām pievienots pierādījums, ka attiecīgās šķirnes tetrahidrokanabinola saturs nepārsniedz saturu, kas noteikts saskaņā ar 32. panta 6. punktu un 35. panta 3. punktu Regulā (ES) Nr. 1307/2013;

c) sēšanai neparedzētas kaņepju sēklas ar KN kodu 1207 99 91, kuras importē tikai dalībvalsts pilnvaroti importētāji, lai nodrošinātu, ka šādas sēklas nav paredzētas sēšanai.

2. Šo pantu piemēro, neskarot stingrākus noteikumus, ko dalībvalstis pieņēmušas saskaņā ar LESD, un pienākumus, kas izriet no PTO Lauksaimniecības nolīguma.”

B. Rumānijas tiesību akti

1. Likums Nr. 18/1991 par nekustamo īpašumu[4]

9. Tā 2. panta a) apakšpunktā ir norādīts:

“Atkarībā no tās izmantošanas mērķa zemi iedala:

a) lauksaimniecībā izmantojama zeme:

– lauksaimniecības ražošanas zemes gabali – aramzeme, vīna dārzi, augļu dārzi, vīnogu stādu audzētavas, koku stādu audzētavas, apiņu un zīdkoku stādi, ganības, pļavas, siltumnīcas, fotogalvaniskās siltumnīcas, dobes un citi analogi;

– zemes gabali ar pameža veģetāciju, ja tie neietilpst mežsaimniecības pasākumos, apmežotas ganības;

– zemes gabali, kas aprīkoti ar agrozootehniskām būvēm un iekārtām, akvakultūras iekārtām un augsnes meliorācijas iekārtām, ceļiem tehnikas vajadzībām un zemes īpašumu savienošanai, platformām un noliktavas telpām, kas atbilst lauksaimniecības ražošanas vajadzībām;

– neražojošas zemes, ko var pielāgot un izmantot lauksaimniecības ražošanai”.

[4] Legea nr. 18/1991, din 19 februarie 1991, a fondului funciar (1991. gada 19. februāra Likums Nr. 18/1991 par nekustamo īpašumu) (1998. gada 5. janvāra Monitorul Oficial al României, I daļa, Nr. 1) ar tā vēlākiem grozījumiem. Turpmāk tekstā – “Likums Nr. 18/1991”.

2. Likums 339/2005 [5]

10. Saskaņā ar tā 12. pantu:

"(1) Augu, kuri satur vielas, kuras ir pakļautas valsts tiesību aktu kontrolei, audzēšana ir atļauta tikai tad, ja apstrāde notiek tehniskiem nolūkiem, stublāju, šķiedru, sēklu un eļļas iegūšanai, medicīniskiem un zinātniskiem nolūkiem, un tikai ar Lauksaimniecības, mežsaimniecības un lauku attīstības ministrijas atļauju, kuru izdod apgabalu vai Bukarestes pašvaldības lauksaimniecības un lauku attīstības direkcijas, pamatojoties uz ikgadējām aplēsēm, kas veidotas saskaņā ar šā likuma 42. panta 1. punkta e) apakšpunkta noteikumiem un šā likuma piemērošanas metodiskajiem noteikumiem.

[..]

(4) Atļautajiem kaņepju un opija magoņu audzētājiem ir pienākums apsēt viņiem piederošo zemi tikai ar to šķirņu sēklām, kas reģistrētas Rumānijas oficiālajā kultūraugu šķirņu un hibrīdu katalogā vai Eiropas Kopienu katalogos, un ko ražojuši uzņēmumi, kuriem ir Lauksaimniecības, mežsaimniecības un lauku attīstības ministrijas atļauja, kuru izdod sēklu kontroles un sertifikācijas teritoriālās iestādes".

3. Likuma Nr. 339/2005 piemērošanas metodiskie noteikumi [6]

11. To 4. panta 5. punkta b) apakšpunktā ir norādīts:

"Lai izsniegtu atļauju narkotisko un psihotropo vielu saturošu augu audzēšanai, izmantošanai rūpniecībā un/vai pārtikā, zinātnes vai tehnikas jomā, vai sēklu ražošanai, audzētājiem jāiesniedz pieteikums apgabalu vai Bukarestes pašvaldības lauksaimniecības lietu direkcijās [..]. Atkarībā no atļaujas mērķa pieteikumam pievieno šādu dokumentu oriģinālu un kopiju:

[..]

b) īpašumtiesību apliecinājums, protokoli/valdījuma apliecības vai citi dokumenti, kas apliecina lauksaimniecības zemes platības likumīgu izmantošanu;

[..]".

II. Fakti, tiesvedība pamatlietā un prejudiciālie jautājumi

12. 2021. gada 14. janvārī *Biohemp Concept SRL* (turpmāk tekstā – "*Biohemp*") lūdza Albas apgabala Lauksaimniecības lietu direkcijai (turpmāk tekstā – "apgabala iestāde") izsniegt atļauju kaņepju (*Cannabis sativa L*) audzēšanai 0,54 hektāru lielā platībā.

[5] Legea nr. 339 din 29 noiembrie 2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope (2005. gada 5. decembra Monitorul Oficial al României, I daļa, Nr. 1095) (2005. gada 29. novembra Likums Nr. 339 par narkotisko un psihotropo augu, vielu un preparātu tiesisko regulējumu). Turpmāk tekstā – "Likums Nr. 339/2005".

[6] Grozītie Normele metodologice din 22 decembrie 2006 de aplicare a prevederilor Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope (2006. gada 22. decembra metodiskie noteikumi par Likuma Nr. 339/2005 par narkotisko un psihotropo augu, vielu un preparātu regulējumu tiesību normu piemērošanu), kas ir apstiprināti ar Valdības lēmumu Nr. 1915/2006 (2007. gada 11. janvāra Monitorul Oficial al României, I daļa, Nr. 18). Turpmāk tekstā – "Likuma Nr. 339/2005 piemērošanas metodiskie noteikumi".

13. 2021. gada 27. janvārī apgabala iestāde izsniedza atļauju tikai par 0,50 ha platību. Savukārt atļaujas izsniegšanu tā atteica par atlikušo 0,04 ha platību, jo tā nav lauksaimniecības zeme, bet gan objekts agrozootehniskiem mērķiem, un šāda veida būve neatbilst Likuma Nr. 339/2005 piemērošanas metodisko noteikumu 4. panta 5. punkta b) apakšpunkta prasībām.

14. *Biohemp* iesniedza sūdzību par 2021. gada 27. janvāra lēmumu, kuru apgabala iestāde 2021. gada 17. februārī noraidīja.

15. 2021. gada 13. aprīlī *Biohemp* iesniedza pieteikumu *Tribunalul Alba* (Albas apgabaltiesa, Rumānija), lūdzot izsniegt atļauju par pilnu 0,54 ha platību.

16. Pirmās instances tiesa noraidīja *Biohemp* pieteikumu, būtībā atsaucoties uz argumentiem saistībā ar valsts tiesību normu piemērošanu [7].

17. *Biohemp* iesniedza apelācijas sūdzību *Curtea de Apel Alba Iulia* (Albas Julijas apelācijas tiesa, Rumānija), kā būtiskus argumentus uzsverot to, ka aizsargātā vidē 400 m^2 platībā vēlas ar hidroponisko sistēmu audzēt kaņepes ar atļauto tetrahidrokanabinola [8] koncentrāciju līdz 0,2 %.

18. Tāpat *Biohemp* apgalvo, ka no kaņepju audzēšanas aizsargātā vidē iegūst augus ar kanabidiola koncentrāciju [9] no 12-14 %, savukārt atklātā laukā (lauksaimniecības zemē) audzētām kaņepēm *CBD* saturs ir līdz 1 %. Uzņēmumi, kas pārstrādā kaņepes, pārsvarā izvēlas iegādāties aizsargātā vidē audzētas kaņepes daudz augstākas *CBD* koncentrācijas dēļ.

19. Pamatojoties uz šo informāciju, celtās prasības pamatā ir pamatojums gan no valsts tiesībām [10], gan no Savienības tiesībām. Attiecībā uz Savienības tiesībām papildus tajā iekļautajām judikatūras atsaucēm [11] *Biohemp* norāda, ka neviena Savienības norma neprasa, lai kaņepes tiktu audzētas tikai atklātā laukā, tādējādi pieļaujot, ka tās tiek audzētas aizsargātā vidē, proti, siltumnīcās, fotogalvaniskās siltumnīcās un līdzīgās būvēs. Ierobežojot kaņepju audzēšanu tikai atklātā laukā, apgabala iestāde liedzot atzīšanu Eiropas Komisijas jau atzītai nozarei un, visbeidzot, liedzot Rumānijas lauksaimniekiem piekļuvi iekšējam tirgum, pārkāpjot LESD.

[7] Pirmās instances tiesai nebija būtiski, ka *Biohemp* lietošanā ir visa 0,54 hektāru platība, kas ir reģistrēta lauksaimniecības reģistrā, jo piemērojamās tiesību normas attiecas uz "lauksaimniecības zemes platības" likumīgu izmantošanu. Šķūnis nevar tikt pielīdzināts lauksaimniecības zemes platībai Likuma Nr. 339/2005 piemērošanas metodisko noteikumu 4. panta 5. punkta b) apakšpunkta izpratnē. Šis pants neattiecas uz "lauksaimniecībā izmantojamām" zemēm, bet gan *stricto sensu* uz lauksaimniecības ražošanas zemes gabaliem, kas minēti Likuma Nr. 18/1991 2. panta a) punkta pirmajā ievilkumā.

[8] Turpmāk tekstā – "*THC*".

[9] Turpmāk tekstā – "*CBD*".

[10] *Biohemp* uzskata, ka Likums Nr. 339/2005 nenosaka nekādus ierobežojumus attiecībā uz to, kur var audzēt kaņepes. Tā piemērošanas metodiskie noteikumi neattiecas uz lauksaimniecības ražošanas zemes gabalu jēdzienu, bet gan tikai uz lauksaimniecības zemi. No tā izrietot, ka esot pareiza lauksaimniecības zemes jēdziena interpretācija *in extenso* lauksaimniecībā izmantojamās zemes nozīmē, kā ir paredzēts Likuma Nr. 18/1991 2. panta a) apakšpunktā. Turklāt, lai gan tā uzbūvēšanas un ierakstīšanas zemesgrāmatā brīdī 400 m^2 šķūnim bija agrozootehnisks mērķis, šobrīd tas ir renovēts un pašlaik tiek izmantots kā aizsargāta vide augu audzēšanai. Tas izriet no izziņas, kas apliecina tā reģistrāciju lauksaimniecības reģistrā, un ko izsniegusi Pianu pašvaldība (Rumānija).

[11] *Biohemp* atsaucas uz 2003. gada 16. janvāra spriedumu *Hammarsten* (C-462/01, EU:C:2003:33; turpmāk tekstā – "spriedums *Hammarsten*") un 2020. gada 19. novembra spriedumu B S un C A (Kanabidiola (*CBD*) tirdzniecība) (C-663/18, EU:C:2020:938; turpmāk tekstā – "spriedums B S un C A (Kanabidiola (*CBD*) tirdzniecība)", kā arī 2008. gada 11. jūlija rīkojumu *Babanov* (C-207/08, EU:C:2008:407).

20. Apgabala iestāde iebilst pret *Biohemp* prasību, argumentācijā atsaucoties arī uz valsts tiesībām [12] un Savienības tiesībām. Attiecībā uz Savienības tiesībām tā īsumā norāda, ka:

– Rumānijā audzētās un Lauksaimniecības un lauku attīstības ministrijas uzraudzītās kaņepes ar *THC* saturu, kas ir mazāks par 0,2 %, ir atklāta lauka kultūra, kas tiek audzēta atbilstoši zinātniskajā literatūrā noteiktajai audzēšanas tehnoloģijai, nodrošinot auga vajadzības atkarībā no klimata un augsnes;

– no A procedūras paraugu ņemšanai *THC* satura noteikšanai, kā ir noteikts Deleģētās regulas (ES) Nr. 639/2014 [13] III pielikuma 2.1. ("Paraugi") un 2.2. punktā ("Parauga lielums"), izriet, ka kaņepju audzēšana notiek atklātā laukā.

21. Šajos apstākļos *Curtea de Apel Alba Iulia* (Albas Julijas apelācijas tiesa) uzdod Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Regula Nr. 1307/2013 un Regula Nr. 1308/2013, kā arī LESD 35., 36. un 38. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, ar kuru ir aizliegta kaņepju (*Cannabis sativa*) audzēšana hidroponiskās sistēmās aprīkotā slēgtā vidē?"

III. Tiesvedība Tiesā

22. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika reģistrēts Tiesā 2022. gada 29. decembrī.

23. Rakstveida apsvērumus iesniedza Rumānijas valdība un Eiropas Komisija [14]. Tās abas, kā arī *Biohemp* piedalījās 2024. gada 25. janvāra tiesas sēdē.

IV. Izvērtējums

A. Pieņemamība

24. Rumānijas valdība apgalvo, ka prejudiciālais jautājums nav pieņemams attiecībā uz LESD 35. un 36. panta interpretāciju. Sava iebilduma pamatošanai tā atsaucas uz Tiesas judikatūru par pilnībā iekšējām situācijām [15] un paskaidrojumu neesamību iesniedzējtiesas nolēmumā par abu pantu saistību ar šo lietu.

[12] Atļaujas sniegšanai piemērojamās normas paredz iesniegt dokumentus saistībā ar lauksaimniecības ražošanas zemes gabaliem, nevis ēkām. "Lauksaimniecības zemes" jēdziens ir jāinterpretē *stricto sensu*, proti, kā lauksaimniecības ražošanas zemes gabali Likuma Nr. 18/1991 izpratnē. Ja to interpretē *in extenso*, kaņepes varētu audzēt arī pārējās lauksaimniecībā izmantojamas zemes kategorijās (piemēram, zemes gabalos ar pameža veģetāciju vai neražojošās zemēs), kas nav iespējams. Lauksaimniecības zeme atšķiras no zemes gabaliem, kas aprīkoti ar agrozootehniskām būvēm un iekārtām, un šīs abas apakškategorijas ir tādu zemju kategorijā, kas atbilst lauksaimniecības ražošanas vajadzībām.

[13] Komisijas Deleģētā regula (2014. gada 11. marts), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013, ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar kuru groza minētās regulas X pielikumu (OV 2014, L 181, 1. lpp.). III pielikumu ("Savienības metode Δ9-tetrahidrokanabinola satura kvantitatīvai noteikšanai kaņepju šķirnēs") ietvēra ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2017/1155 (2017. gada 15. februāris), ar kuru groza Deleģēto regulu (ES) Nr. 639/2014 attiecībā uz kontroles pasākumiem, kas saistīti ar kaņepju audzēšanu, [..] un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1307/2013 X pielikumu (OV 2017, L 167, 1. lpp.).

[14] Apgabala iestāde iesniedza rakstveida apsvērumus pēc termiņa beigām, tādēļ Tiesa tos nepieņēma.

[15] Spriedums, 2016. gada 15. novembris, *Ullens de Schooten* (C-268/15, EU:C:2016:874), 55. punkts. Turpmāk tekstā – "spriedums *Ullens de Schooten*".

25. Tiesa ir norādījusi, ka vispārējs noteikums ir tāds, ka LESD normas pamatbrīvību jomā principā nav piemērojamas situācijā, kurā visi elementi ir saistīti ar vienu vienīgu dalībvalsti [16]. Tomēr šim vispārējam noteikumam ir četri izņēmumi, kuros, pat ja tas attiecas uz iekšēju situāciju, var lūgt Savienības tiesību normu interpretāciju. Šo izņēmumu gadījumi ir noteikti spriedumā *Ullens de Schooten* [17], un nav vajadzības tos šeit izklāstīt.

26. Lai sniegtu Savienības tiesību interpretāciju pilnībā iekšējas situācijas gadījumā, Tiesa nosaka, ka iesniedzējtiesas nolēmumā ir jābūt skaidri norādītiem konkrētiem elementiem, kas ļauj konstatēt saikni starp strīda priekšmetu vai strīda apstākļiem, kura visi elementi ir saistīti ar vienu vienīgu dalībvalsti, un Savienības tiesību normām, kuru interpretācija tiek lūgta.

27. Tādējādi iesniedzējtiesai ir jānorāda, ka, neraugoties uz tā absolūti iekšējo raksturu, strīds ir saistīts ar Savienības tiesību normām par pamatbrīvībām, kas prasīto prejudiciālo interpretāciju padara vajadzīgu strīdus atrisināšanai [18].

28. Šajā lietā teorētiski varētu būt skarta brīvība veikt uzņēmējdarbību (Rumānijas tiesiskais regulējums aizliedz kaņepju audzētajam veikt neatkarīgu saimniecisko darbību slēgtā vidē) un preču brīva aprite (*Biohemp* nevarētu šajā vidē audzēt kaņepes eksportēšanai uz citām dalībvalstīm, kurās ir šī produkta pieprasījums).

29. Tomēr iesniedzējtiesas nolēmumā nav neviena atbilstoša pamatojuma par nepieciešamību interpretēt LESD 35. un 36. pantu (un arī LESD 49. pantu par brīvību veikt uzņēmējdarbību). Iesniedzējtiesa tikai norāda, ka *Biohemp* apgalvo, ka esot noslēgusi līgumus par kaņepju pārdošanu ar dažādiem pārstrādātājiem citās dalībvalstīs.

30. Šajos apstākļos Tiesa nevar sniegt iesniedzējtiesai LESD 35. un 36. panta interpretāciju, kas būtu lietderīga strīda atrisināšanai [19], un prejudiciālais jautājums attiecībā uz tiem nav pieņemams.

31. Rumānijas valdība arī norāda uz šādu pašu nepieņemamību attiecībā uz LESD 38. panta interpretāciju, bet tās iebildumu nevar atbalstīt.

32. LESD 38. pants ir pirmā no primāro tiesību aktu normām, kas nosaka KLP, kuras mērķi ir paredzēti LESD 39. pantā. Abi panti atšķirībā no iepriekš minētajiem attiecas uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, jo tie ir atsauces sistēma, kurā būs jāinterpretē Regula Nr. 1307/2013 un Regula Nr. 1308/2013, ko lūdz iesniedzējtiesa. KLP noteikumu piemērošanai nav būtiski, ka tā ir pilnībā iekšēja situācija.

33. Tiesas sēdē *Biohemp* apstiprināja, ka bija lūgusi izsniegt atļauju audzēt kaņepes 0,54 hektāru platībā [20], bet atzina, ka nebija iesniegusi pieteikumu Regulā Nr. 1307/2013 paredzēto tiešo maksājumu saņemšanai.

[16] Spriedums *Ullens de Schooten*, 47. punkts; un 2022. gada 18. janvāris, *Thelen Technopark Berlin* (C-261/20, EU:C:2022:33), 50. punkts.

[17] Spriedums *Ullens de Schooten*, 50.-53. punkts. Skat. arī spriedumu, 2018. gada 20. septembris, *Fremoluc* (C-343/17, EU:C:2018:754), 20. punkts.

[18] Spriedumi, *Ullens de Schooten*, 54. un 55. punkts, un, 2023. gada 2. marts, *Bursa Română de Mărfuri* (C-394/21, EU:C:2023:146), 50. un 51. punkts.

[19] Spriedumi, 2018. gada 19. aprīlis, *Consorzio Italian Management* un *Catania Multiservizi* (C-152/17, EU:C:2018:264), 22. punkts; un, 2021. gada 2 septembris, *Irish Ferries* (C-570/19, EU:C:2021:664), 133. punkts.

[20] Kā jau minēju, apgabala iestāde izsniedza atļauju tikai zemei (0,50 ha) atklātā laukā, bet ne slēgtai platībai (0,04 ha), kas tās iekšienē aprīkota kaņepju audzēšanai, izmantojot hidroponisko apūdeņošanu.

34. Ņemot vērā šo atzīšanu, rodas jautājums, vai strīda izšķiršanai ir nepieciešams, ka Tiesa interpretē, kā vēlas iesniedzējtiesa, Regulas Nr. 1307/2013 normas, ar kurām tiek noteikti tiešie maksājumi lauksaimniekiem saskaņā ar KLP ietvertajām atbalsta shēmām.

35. Principā valsts tiesai ir jāizvērtē, vai ir nepieciešami jautājumi, kurus tā iesniedz strīda atrisināšanai [21]. Tomēr Tiesa var tos nepieņemt, ja uzskata, ka jautājumi ir hipotētiski vai nenozīmīgi šim mērķim [22].

36. Rumānijas tiesiskajā regulējumā tiek prasīta atļaujas saņemšana kaņepju audzēšanai, jo šis produkts lielākā vai mazākā mērā satur narkotiskās vielas, kas var tikt izmantotas narkotiku ražošanā. Regulas Nr. 1307/2013 noteikumi būtu piemērojami atļaujai, ja vienlaikus vai pēc tam *Biohemp* būtu iesniegusi pieteikumu par tiešo maksājumu tās saimniecībai.

37. Savukārt, ja uzņēmums, kas lūdz atļauju audzēšanai, neprasa piešķirt Regulā Nr. 1307/2013 paredzētos tiešos maksājumus, varētu apgalvot, ka regula kļūst nepiemērojama un nav lietderīgi to interpretēt strīda atrisināšanai. Tādēļ principā lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu būtu nepieņemams attiecībā uz minētās regulas interpretāciju.

38. Tomēr Tiesa varētu izvairīties no nepieņemamības atzīšanas un sniegt iesniedzējtiesai Regulas Nr. 1307/2013 interpretāciju, ja tā uzskatītu, ka starp pieteikumu par atļaujas izsniegšanu kaņepju audzēšanai un minētās regulas materiālo tiesību regulējumu ir *vajadzīgā* saikne.

39. Lai nonāktu pie šāda risinājuma, kā paskaidrošu vēlāk, nosacījumi tiešo maksājumu saņemšanai par kaņepju audzēšanu būtu jāuzskata par piemērojamiem audzēšanas atļaujai, *tostarp*, *ja ražotājs nepieprasa šādu maksājumu*, jo tas ir augs ar šķirnēm, kas ir piemērotas narkotiku ražošanai, kuru nevar audzēt brīvi un bez iestādes kontroles.

40. Atzīstu, ka atzīt šādu saikni nav viegli, bet, manuprāt, nav citas iespējas atzīt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par pieņemamu attiecībā uz Regulas Nr. 1307/2013 interpretāciju. Gadījumam, ja arī Tiesa tā konstatētu, izteikšu viedokli par šo regulu.

41. Katrā ziņā, tā kā iesniedzējtiesa lūdz interpretēt Regulu Nr. 1308/2013, kuras 1. panta 2. punkta h) apakšpunkts un 189. panta 2. punkts attiecas konkrēti uz kaņepju audzēšanu, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams attiecībā uz šo regulu.

B. Vērtējums pēc būtības

42. Kaņepe (*Cannabis sativa L.*) ir kaņepju (*cannabaceae*) dzimtas augs. Šiem augiem ir augsts dažādu veidu fitokanabinoīdu saturs, kas atrodas viskozā sulā, kuru ražo dziedzeru struktūras, sauktas par trihomām.

[21] Valsts tiesa, kura iztiesā lietu un kurai jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik lielā mērā ir vajadzīgs prejudiciālais nolēmums un cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi (spriedumi, 2011. gada 26. maijs, *Stichting Natuur en Milieu* u.c., C-165/09 līdz C-167/09, EU:C:2011:348, 47. punkts; 2015. gada 9. septembris, *X* un *van Dijk*, C-72/14 un C-197/14, EU:C:2015:564, 57. punkts; un, 2021. gada 12. maijs, *Altenrhein Luftfahrt*, C-70/20, EU:C:2021:379, 25. punkts).

[22] Tiesa ir vairākkārt uzsvērusi, ka LESD 267. pantā noteiktā procedūra ir Tiesas un valsts tiesu sadarbības instruments, ar kura palīdzību pirmā sniedz otrajām tādas Savienības tiesību interpretācijas norādes, kas tām ir nepieciešamas, lai atrisinātu izskatāmās lietas, un ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums nav konsultatīvu atzinumu sniegšana par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet gan nepieciešamība faktiski atrisināt strīdu (spriedumi, 2022. gada 22. marts, *Prokurator Generalny* (Augstākās tiesas disciplinārlietu palāta – Iecelšana), C-508/19, EU:C:2022:201, 60.-62. punkts; un 2024. gada 9. janvāris, G u.c. (Vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesnešu iecelšana Polijā), C-181/21 un C-269/21, EU:C:2024:1, 62. un 64. punkts).

43. No saņemtās informācijas [23] izriet, ka divi svarīgākie kaņepju fitokanabinoīdi ir *THC* (auga primārā psihoaktīvā viela, kas ir narkotiska) un *CBD* (kuru neuzskata par psihoaktīvu un narkotisku). Turklāt šķiet, ka *CBD* samazina *THC* psihoaktīvo ietekmi.

44. Interpretējot LESD 38. panta 3. punktu un tā I pielikumu kopsakarā, atklājas, ka uz kaņepēm attiecas KLP.

45. Saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013 1. panta 2. punkta h) apakšpunktu kaņepes ietilpst lauksaimniecības produktu tirgu kopīgā organizācijā (turpmāk tekstā – "TKO"). Saskaņā ar šīs regulas I pielikuma VIII daļu [šķiedras] kaņepju nozare ietver "kaņepāju (*Cannabis sativa L.*) šķiedr[u], neapstrādāt[u] vai apstrādāt[u], bet nevērpt[u]; kaņepāju pakulas un atkritum[us] (ieskaitot vērpšanas atkritumus un plucinātas šķiedras)".

46. KLP ietvaros ir pieļaujama tikai tādu kaņepju audzēšana, kas nav piemērotas narkotisko vielu ražošanai, ar zemu *THC* līmeni [24]. Industriālajām kaņepēm ir dažādi likumīgas izmantošanas veidi, kas palīdz sasniegt Eiropas zaļā kursa mērķus [25].

47. Lauksaimnieki, kas audzē kaņepes, var pretendēt uz tiešiem platībmaksājumiem (pamata maksājumu shēma vai vienotā platībmaksājuma shēma) [26] saskaņā ar KLP, ja viņi izpilda a) tiesību uz tiešajiem maksājumiem *standarta nosacījumus*, kas ir noteikti Regulā Nr. 1307/2013; un b) *īpašus papildu nosacījumus*, kas nodrošina, ka par nelikumīgi audzētām kaņepēm netiek saņemts KLP atbalsts:

– attiecībā uz *standarta nosacījumiem* strīds izriet no tā, vai "atbilstošu slēgtu vidi" hidroponiskajai audzēšanai var kvalificēt kā "lauksaimniecības platību";

– attiecībā uz *īpašiem papildu nosacījumiem* strīdīgs ir jautājums par *THC* un *CBD* saturu kaņepēs, kas ir audzētas slēgtā vidē ar hidroponisko sistēmu.

48. Pirms aplūkot katru no šiem diviem elementiem, man jānorāda, ka dalībvalstis nevar noteikt papildu ierobežojumus kaņepju audzēšanai, pamatojoties uz Regulas Nr. 1308/2013 189. panta 2. punktu.

49. Šī norma atļauj dalībvalstīm tikai pieņemt "stingrākus noteikumus" nekā (189. panta 1. punktā) jau paredzētos noteikumus kaņepju importam no trešām valstīm. Šāda iespēja neļauj padarīt stingrākus kaņepju audzēšanas iekšējos noteikumus pretstatā tiem, ko nosaka Savienības tiesības.

[23] Protams, tehniskie novērtējumi, kas ir būtiski, lai sniegtu atbildi iesniedzējtiesai, ir tie, kas izriet no lietas materiāliem un pušu apsvērumiem, kuriem būtu jāatspoguļo pašreizējās zinātnes atziņas šajā jomā. Nedz šiem secinājumiem, nedz arī Tiesas spriedumam nākotnē nav cita kā vien juridiska rakstura tvēruma.

[24] Skat. šo secinājumu 83. un nākamos punktus.

[25] To var izmantot kā tekstilšķiedru, kas ir ļoti līdzīga linšķiedrai; pārtikas ražošanai no lobītām kaņepju sēklām, un dzīvnieku barībai no veselām sēklām; būvniecībā kaņepju betona, kaņepju vilnas un šķiedru plātņu izolācijai, papīra ražošanai no kaņepju šķiedras; kosmētikas ražošanai (eļļas, losjoni, šampūni) un kā biodegvielu. Skat. Komisijas sniegtos datus https://agriculture.ec.europa.eu/farming/crop-productions-and-plant-based-products/hemp_es.

[26] Dalībvalstis var noteiktos apstākļos piešķirt brīvprātīgu saistīto atbalstu lauksaimniekiem, kas audzē kaņepes, un šobrīd to dara Francija, Polija un Rumānija.

50. Šo apgalvojumu apstiprina spriedums *Hammarsten*[27], kas attiecas uz Zviedrijas aizliegumu audzēt un turēt industriālās kaņepes, uz kurām attiecas nozares TKO. Tiesas viedoklis bija tāds, ka valsts noteiktais aizliegums tieši ietekmēja attiecīgo TKO un atņēma Zviedrijas lauksaimniekiem jebkādu iespēju prasīt Savienības tiesībās noteikto atbalstu.

51. Spriedumā *Hammarsten* un Regulas Nr. 1308/2013 189. panta 1. punktā ir uzsvērts, ka ir noteikta saikne starp atļauju audzēt kaņepes un iespēju saņemt KLP tiešos maksājumus, kas ir paredzēti šiem kultūraugiem Regulā Nr. 1307/2013.

52. Regulas Nr. 1308/2013 189. panta 1. punktā Savienībā ir atļauts tikai neapstrādātu kaņepāju imports, ja tiek izpildīti Regulas Nr. 1307/2013 32. panta 6. punkta un 35. panta 3. punkta nosacījumi.

53. Šie nosacījumi (kuru izpilde principā tiek prasīta, lai saņemtu tiešos maksājumus par platībām, kas ir apstādītas ar šo kultūraugu) ir jāuzskata par piemērojamiem arī attiecībā uz kaņepju audzēšanu Savienības iekšzemē. Citiem vārdiem, šie panti nosaka kaņepju "likumīgas" audzēšanas ierobežojumus dalībvalstīs neatkarīgi no tā, vai ražotājs piesakās tiešajam maksājumam par apstrādāto platību.

1. Lauksamniecības platības jēdziens

54. Saskaņā ar Regulas Nr. 1307/2013 32. panta 1. punktu "pamata maksājuma shēmas satvarā atbalstu lauksaimniekiem piešķir pēc tam, kad [..] ir aktivizētas maksājumtiesības uz atbalsttiesīgo hektāru [..]".

55. Saskaņā ar tās pašas regulas 32. panta 2. punkta a) apakšpunktu ar jēdzienu "atbalsttiesīgs hektārs" saprot "jebkur[u] saimniecības lauksaimniecības zem[i] [..], kuru izmanto lauksaimnieciskām darbībām vai – ja šo platību izmanto arī ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām – pārsvarā izmanto lauksaimnieciskām darbībām".

56. "Lauksaimniecības platības" jēdziens, kā tas definēts Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta e) apakšpunktā, ir "platība, ko aizņem aramzeme, ilggadīgie zālāji un pastāvīgās ganības vai ilggadīgie stādījumi".

57. "Aramzeme" Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta f) apakšpunktā ir definēta kā "zeme, ko apstrādā kultūraugu audzēšanai, vai zeme, kas pieejama kultūraugu audzēšanai, bet ir atstāta papuvē [..] neatkarīgi no tā, vai uz attiecīgās zemes ir siltumnīcas vai stacionārs vai pārvietojams segums".

58. Saskaņā ar Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta c) apakšpunktu "lauksaimniecības darbība" ir "lauksaimniecības produktu ražošana vai audzēšana, tostarp ražas novākšana [..]", atbilstoši d) apakšpunktam saprotot, ka "lauksaimniecības produkti" ir "ar Līgumu I pielikumā uzskaitītie produkti [..]", tostarp kaņepes.

[27] Spriedums *Hammarsten*, 30. un 31. punkts. Tā rezolutīvajā daļā Tiesa atzina, ka "Padomes Regula (EEK) (1970. gada 29. jūnijs) par linu un kaņepju tirgus kopīgo organizāciju, kas ir grozīta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2826/2000 (2000. gada 19. decembris) par informācijas un veicināšanas pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības produktiem iekšējā tirgū, un Padomes Regula (EK) Nr. 619/71 (1971. gada 22. marts), kurā izklāstīti vispārīgi atbalsta par liniem un kaņepēm piešķiršanas noteikumi, pēc grozījumiem, kas ieviesti ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1420/98 (1998. gada 26. jūnijs), ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kura rezultātā tiek aizliegta industriālo kaņepju, uz kurām attiecas šīs regulas, audzēšana un turēšana".

59. "Aramzemes" un tādējādi "lauksaimniecības platības" kvalifikācija minēto normu izpratnē ir atkarīga no šīs zemes [28] faktiskās izmantošanas (pat neievērojot valsts tiesību normas par zemes klasifikāciju) [29].

60. Platībai, par kuru ir tiesības pretendēt uz atbalstu, ir jābūt lauksaimniecības platībai, tai ir jāietilpst lauksaimnieka saimniecībā, tā ir jāizmanto lauksamniecības darbībām vai, ja tā nav, tad pārsvarā lauksaimniecības darbībām [30].

61. Manuprāt, manis tikko minētās Regulas Nr. 1307/2013 un Regulas Nr. 1308/2013 normas, kā arī Tiesas judikatūra par lauksaimniecības platības jēdzienu ļauj apgalvot, ka kaņepju audzēšana "atbilstošā slēgtā vidē" ar hidroponisko sistēmu ietilpst šajā jēdzienā.

62. Atbilstoša slēgta vide kaņepju audzēšanai ir zemes gabals ar pārklātu struktūru, kas ir paredzēta tādai lauksaimnieciskai darbībai kā kaņepju audzēšana. "Aramzeme", kā tikko norādīju, ir zeme, ko apstrādā kultūraugu audzēšanai "neatkarīgi no tā, vai uz attiecīgās zemes ir *siltumnīcas vai stacionārs vai pārvietojams segums*" [31].

63. Tāpat kā *siltumnīca* vai jebkura cita līdzīga struktūra (kas nav ēka šī jēdziena parastajā izpratnē) atbilstoša slēgta sistēma kaņepju audzēšanai ir *stacionārs segums*, kas atrodas uz zemes, kas neliedz to klasificēt kā lauksaimniecības platību. Ir skaidra līdzība starp siltumnīcu un šķūni, kas ir aprīkots kaņepju audzēšanai ar hidroponisko sistēmu. Mūsdienās siltumnīcas nebūvē tikai ar vienkāršu stieples un plastmasas struktūru, bet tiek izmantoti arī citi materiāli un cietākas struktūras, piemēram, polikarbonāts vai stikls.

64. Kā apstiprināts iepriekš minētajā judikatūrā, būtiski ir tas, ka platība (pat ar pārklātu stacionāru struktūru) ir paredzēta lauksaimnieciskai, šajā gadījumā kaņepju, ražošanai.

65. Komisija iebilst šim argumentam, apgalvojot, ka par kaņepju audzēšanu pamata maksājuma shēmas atbalstu lauksaimniekiem var saņemt tikai tad, ja to veic atklātā laukā, nevis slēgtā struktūrā ar hidroponisko sistēmu.

66. Komisija uzskata, ka Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkta nosacījums, lai varētu runāt par aramzemi un lauksaimniecības platību, ir *mijiedarbība* starp augsni un auga sakni [32]. Tāds pats nosacījums esot piemērojams brīvprātīga saistītā atbalsta shēmai [33] un tas netiktu izpildīts, audzējot kaņepes slēgtās vidēs ar hidroponisko sistēmu.

[28] Spriedumi, 2010. gada 14. oktobris, *Landkreis Bad Dürkheim* (C-61/09, EU:C:2010:606), 37. punkts; 2015. gada 2. jūlijs, *Wree* (C-422/13, EU:C:2015:438), 36. punkts; 2015. gada 2. jūlijs, *Demmer* (C-684/13, EU:C:2015:439), 56. punkts; un 2021. gada 29. aprīlis, *Piscicola Tulcea* un *Ira Invest* (C-294/19 un C-304/19, EU:C:2021:340), 62. punkts.

[29] Spriedums, 2021. gada 29. aprīlis, *Piscicola Tulcea* un *Ira Invest* (C-294/19 un C-304/19, EU:C:2021:340), 63. punkts: "platība ir jākvalificē kā "lauksaimniecības zeme", ja tā faktiski tiek izmantota kā "aramzeme" šā sprieduma 61. punktā atgādināto tiesību normu izpratnē (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2010. gada 14. oktobris, *Landkreis Bad Dürkheim*, C-61/09, EU:C:2010:606, 37. punkts), un [..] šo kvalifikāciju nevar atspēkot tas vien, ka šāda platība kā aramzeme ir tikusi izmantota, neievērojot valsts tiesību normas par zemes klasifikāciju".

[30] Spriedums, 2015. gada 2. jūlijs, *Demmer* (C-684/13, EU:C:2015:439), 54. punkts; un 2021. gada 29. aprīlis, *Piscicola Tulcea* un *Ira Invest* (C-294/19 un C-304/19, EU:C:2021:340), 64. punkts.

[31] Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta f) apakšpunkts. Mans izcēlums.

[32] Komisijas nostāja 2019. gada maija dokumenta *Direct Payments Eligibility for direct payments of the Common Agricultural Policy* 4. lpp. atspoguļojas šādi: "*greenhouses are considered eligible provided the land maintains the characteristics of an agricultural area. However, in specific situations, e.g. cultivation of plants in pots with no interaction of the plants roots with the soil, or greenhouses where the soil is concrete (e.g. hydroponic cultivation), the areas are considered not eligible because the soil is not contributing to the development of the crop*".

[33] Deleģētās regulas Nr. 639/2014 53. panta 5. punktā ir noteikts, ka "dalībvalstis nevar piešķirt platībatkarīgo saistīto atbalstu platībām, kas nav atbalsttiesīgās platības Regulas (ES) Nr. 1307/2013 32. panta 2., 3. un 4. punkta nozīmē. [..]".

67. Nepiekrītu Komisijas viedoklim. Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkta formulējums neļauj secināt, ka aramzeme var būt tikai lauksaimniecības zeme, kurā auga sakne mijiedarbojas ar augsni. Šī ideja atbilst tādam priekšstatam par lauksaimniecību, ko ir apsteidzis tehnoloģiskais progress.

68. Jau gadiem augsne vairs nav lauksaimnieciskās ražošanas neatņemams elements [34]. Dabiskos apstākļos augsne, protams, kalpo kā minerālvielu un barības vielu krātuve augiem, bet, ja barības vielas tiek izšķīdinātas ūdenī, augu saknes tās var uzņemt tieši, un augsne vairs nav absolūti nepieciešama augu augšanai. Citiem vārdiem, nav obligāta "sakņu mijiedarbība ar augsni", lai augs attīstītos un notiktu lauksaimnieciskā ražošana.

69. Hidroponika ir audzēšanas sistēma, kurā saknes tiek apgādātas ar ūdenī izšķīdušu barības vielu šķīdumu. Tas satur ķīmiskos elementus, kas nepieciešami tādu augu attīstībai, kuri var augt ūdens vidē (vai inertā vidē, piemēram, mazgātā smiltī, grantī vai perlītā) bez augsnes (zemes).

70. Hidroponiskās audzēšanas priekšrocības salīdzinājumā ar tradicionālo lauksaimniecību ir šādas:

– mazāks ūdens un barības vielu patēriņš, kurus var izmantot efektīvāk;

– lauksaimniecības zemes izmantošanas samazināšana un šīs zemes kvalitātes pasliktināšanās problēmu, ko rada minerālmēslu lietošana un intensīvas kultivēšanas atkārtošanās, novēršana;

– mazāka pesticīdu lietošana, jo hidroponika tiek kombinēta ar audzēšanu slēgtās vai daļēji slēgtās vidēs (piemēram, siltumnīcās vai aprīkotos šķūņos), tādējādi atvieglojot kaitēkļu apkarošanu [35];

– tuvāka atrašanās pie pilsētu patēriņa centriem un tādējādi tādu emisiju samazinājums, kas saistītas ar lauksaimniecības produktu transportēšanu.

71. Regulā Nr. 1307/2013 un Regulā Nr. 1308/2013 nav nevienas normas, kas aramzemes vai lauksaimniecības platības kvalifikāciju padarītu atkarīgu no noteiktu audzēšanas paņēmienu izmantošanas. Tādēļ nav pamata apgalvot, ka hidroponika nav saderīga ar zemes kvalificēšanu par lauksaimniecības platību.

72. Savienības normās nav atļauta hidroponiskās sistēmas izmantošana bioloģiskās ražošanas gadījumā. Tā ir noteikts Regulas (ES) 2018/848 [36] 28. apsvērumā [37] un tās II pielikuma I daļas ("Ražošanas noteikumi augkopībā") 1.2. punktā [38].

[34] Platībās zem siltumnīcām, piemēram, augsni bieži pārklāj ar smilšu kārtu, un visas augiem nepieciešamās barības vielas tiek pievienotas ar laistīšanu. Citos gadījumos stādīšana notiek uz zemes, tomēr auga saknes neiekļūst augsnē, bet gan atrodas mākslīgā kūdras vai līdzīga materiāla pārklājumā, kas ievietots platā caurulē, kurai kopā ar laistīšanas ūdeni nodrošina barības vielas, bet auga saknes paliek šajā caurulē.

[35] Šāda apkarošana ļauj izmantot integrētās bioloģiskās apkarošanas metodes, ar kuru palīdzību tiek audzēti plēsīgie kukaiņi, lai iznīcinātu kaitēkļus kultūraugos ar mērķi samazināt vai novērst insekticīdu lietošanu.

[36] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2018. gada 30. maijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 (OV 2018, L 150, 1. lpp.).

[37] "Ņemot vērā to, ka bioloģiskās augkopības pamatā ir augu barošanās galvenokārt no augsnes ekosistēmas, augi būtu jāaudzē uz dzīvas augsnes un dzīvā augsnē saistībā ar augsnes apakškārtu un pamatiezi. Tādēļ nebūtu jāatļauj hidroponiskā ražošana, kā arī augu audzēšana tādos konteineros, maisos vai dobēs, kur saknes nav saskarsmē ar dzīvu augsni".

[38] "Ir aizliegts izmantot hidroponisko ražošanu, kas ir metode tādu augu audzēšanai, kuri dabiskos apstākļos neaug ūdenī, to saknes ievietojot vienīgi barības vielu šķīdumā vai inertā vidē, kam pievienots barības vielu šķīdums".

73. Manuprāt, ja likumdevējs ir vēlējies izslēgt hidroponisko ražošanu no bioloģiskās augkopības, tad tas ir tāpēc, ka netieši un *a sensu contrario* hidroponiskā ražošana ir pieļaujama tradicionālajā (nebioloģiskajā) lauksaimnieciskajā ražošanā.

74. Kā jau iepriekš norādīju un kā visi lietas dalībnieki atzina tiesas sēdē, hidroponikai kā audzēšanas tehnikai ir priekšrocības, kas atbilst KLP mērķiem. It īpaši tā atbilst KLP mērķim (LESD 39. panta 1. punkta a) apakšpunkts) "celt lauksaimniecības ražīgumu, veicinot tehnikas attīstību un panākot lauksaimniecības ražošanas racionālu attīstību un ražošanas faktoru, jo īpaši darbaspēka, optimālu izmantojumu".

75. Hidroponiskās sistēmas ceļ lauksaimniecības ražīgumu, veicina tehnoloģisko attīstību un veicina lauksaimniecības ražošanas racionālāku attīstību, jo tiek izmantots mazāk ūdens resursu un tiek samazinātas augu audzēšanai nepieciešamās zemes platības.

76. Hidroponika veicina arī divu citu KLP mērķu sasniegšanu, proti, "nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū" (LESD 39. panta 1. punkta d) apakšpunkts) un "panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām" (LESD 39. panta 1. punkta e) apakšpunkts).

77. Šie divi mērķi tiek sasniegti, jo hidroponiskā audzēšana slēgtā vidē ir mazāk atkarīga no laika apstākļiem nekā tradicionālā audzēšana atklātā laukā, un augus mazāk apdraud kaitēkļi. Tādējādi tā nodrošina labāku lauksaimniecības produktu pieejamību, panākot piedāvāto produktu saņemšanu par samērīgām cenām un ar mazākām transporta izmaksām.

78. Protams, KLP šķiet vairāk paredzēta tradicionālajai lauksaimniecībai, jo atbalsts lauksaimniekiem tiek noteikts atkarībā no atbalttiesīgajiem hektāriem, proti, no platības, kas labāk saskan ar atklātā lauka lauksaimniecību un augsnē sakņotiem augiem [39]. Bet tiesa ir arī tas, ka citiem produktiem (piemēram, dārzeņiem un augļiem) hidroponiskā audzēšana var būt ļoti ērta un, tā kā nav tieša aizlieguma, nesaskatu pietiekamus iemeslus izslēgt šīs jaunās ražošanas metodes, kuru atbilstība KLP mērķiem, manuprāt, ir pierādīta.

79. Citiem vārdiem, KLP normas nevajadzētu interpretēt tādējādi, ka tās bremzē lauksaimniecības tehnoloģisko attīstību, kas notiktu, ja tiktu izslēgti tiešie platībmaksājumi saimniecībām ar slēgtu audzēšanas vidi, kas aprīkota ar hidroponiskām sistēmām.

80. Katrā ziņā Komisija tiesas sēdē atzina, ka kaņepju audzēšana slēgtā vidē ar hidroponiskām sistēmām atbilstot Regulai Nr. 1308/2013, tomēr šie kultūraugi nevarot pretendēt uz Regulas Nr. 1307/2013 tiešajiem maksājumiem, bet gan uz cita veida atbalstu, konkrētāk, uz atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA).

81. Es piekrītu Komisijas viedoklim attiecībā uz Regulu Nr. 1308/2013, bet tas man nešķiet pamatots attiecībā uz Regulu Nr. 1307/2013. Ir tiesa, ka kaņepju audzēšana slēgtā vidē un ar hidroponisko sistēmu ir intensīvāka nekā atklātā laukā un tai ir nepieciešams mazāk zemes, un tādēļ tiešie maksājumi ir mazāki [40]. Bet neredzu iemeslu liegt tiešos maksājumus tikai tādēļ, ka nav mijiedarbības starp kaņepes auga saknēm un zemi, kā tikko norādīju.

[39] Faktiski daži lauksaimniecības produkti nav piemēroti audzēšanai ar hidroponiskajām sistēmām (piemēram, graudaugi).

[40] Šādai ražošanai izmantotās zemes platība būs mazāka nekā kaņepju audzēšanai atklātā laukā, un arī lauksaimnieku saņemtais tiešais platībatkarīgais atbalsts būs attiecīgi mazāks. Tomēr hidroponiskās audzēšanas slēgtā vidē augstāks ražīgums var kompensēt tiešā platībatkarīgā atbalsta samazinājumu.

82. Īsumā, uzskatu, ka platību kaņepju audzēšanai slēgtā vidē, kas aprīkota ar hidroponisko sistēmu, var uzskatīt par lauksaimniecības platību Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkta izpratnē.

2. THC un CBD saturs kaņepēs

83. Uz kaņepju audzēšanu attiecas *īpaši nosacījumi* tiešo maksājumu saņemšanai, jo no šī auga var iegūt un laist tirgū narkotiskās vielas:

– saskaņā ar Regulas Nr. 1307/2013 32. panta 6. punktu kaņepju audzēšanas platības atbalsttiesīgas ir tikai tad, ja izmantoto šķirņu *THC* saturs nepārsniedz 0,2 %;

– lai gan tā *ratione temporis* nav piemērojama šajā lietā, ar Regulu (ES) 2021/2115 no 2023. gada 1. janvāra ir paaugstināts *THC* saturs līdz 0,3 %[41];

– Deleģētās regulas Nr. 639/2014 53. panta 5. punktā šī prasība ir attiecināta uz kaņepju audzēšanas platībām, lai par tām saņemtu brīvprātīgu saistīto atbalstu, ko Rumānija ir izmantojusi;

– Regulas Nr. 1307/2013 35. panta 3. punktā[42] Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar regulā paredzētajiem nosacījumiem[43]. Komisija pieņēma Deleģēto regulu Nr. 639/2014, kuras 9. pantā[44] ir prasība, ka lauksaimniekiem ir jāizmanto tikai sertificētu šķirņu sēklas, kas uzskaitītas Eiropas Savienības lauksaimniecības augu sugu šķirņu kopējā katalogā. Šajā katalogā ir reģistrētas 75 kaņepju šķirnes.

84. No šī normu kopuma izriet, ka lauksaimnieki var saņemt tiešos maksājumus, ja ievāc kaņepes no vienas no šķirnēm, kuru *THC* saturs nepārsniedz 0,2 % (vai 0,3 % no 2023. gada 1. janvāra). Attiecībā uz kaņepju audzēšanu atklātā laukā, šķiet, ka nav *THC* paaugstināšanās riska.

85. Īpašie nosacījumi, lai varētu pretendēt uz tiešajiem maksājumiem par kaņepju audzēšanu, ir arī nosacījumi, lai iegūtu attiecīgo administratīvo atļauju saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un likumīgi audzētu šo produktu. Šo noteikumu ievērošanai būtu jāļauj ražotājiem veikt minēto darbību, kā ir uzsvērts spriedumā *Hammarsten*.

[41] No 2023. gada 1. janvāra Regula Nr. 1307/2013 ir tikusi atcelta un aizvietota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2115 (2021. gada 2. decembris), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 (OV 2021, L 435, 1. lpp.). Regulas 2021/2115 4. panta 4. punkta otrajā daļā ir noteikts, ka "kaņepju audzēšanas platības atbalsttiesīgas ir tikai tad, ja izmantoto šķirņu tetrahidrokanabinola saturs nepārsniedz 0,3 %". Šīs regulas 18. apsvērumā ir paskaidrots, ka, "lai aizsargātu sabiedrības veselību un nodrošinātu saskaņotību ar pārējo tiesisko regulējumu, "atbalsttiesīgā hektāra" definīcijā attiecībā uz kaņepju audzēšanas platībām būtu jāiekļauj kaņepju šķirņu sēklas, kurām tetrahidrokanabinola saturs nepārsniedz 0,3 %".

[42] "Lai nodrošinātu sabiedrības veselības aizsardzību, Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 70. pantu, paredzot noteikumus, ar kuriem paredz, ka maksājumu piešķiršanas priekšnoteikums ir konkrētu kaņepju šķirņu sertificētu sēklu izmantošana, un procedūru kaņepju šķirņu noteikšanai un 32. panta 6. punktā minētā tetrahidrokanabinola satura pārbaudei".

[43] Skat. arī Komisijas Regulu (ES) 2022/1393 (2022. gada 11. augusts), ar ko attiecībā uz maksimāli pieļaujamo delta-9-tetrahidrokanabinola (Δ-THC) koncentrāciju kaņepju sēklās un no tām iegūtos produktos groza Regulu (EK) Nr. 1881/2006 (OV 2022, L 211, 83. lpp.), kas netieši ir atcelta no 2023. gada 24. maija ar Komisijas Regulu (ES) 2023/915 (2023. gada 25. aprīlis) par konkrētu kontaminantu maksimālajiem līmeņiem pārtikā un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1881/2006 (OV 2023, L 119, 103. lpp.).

[44] "Regulas (ES) Nr. 1307/2013 32. panta 6. punkta piemērošanas vajadzībām platības, kuras izmanto kaņepju audzēšanai, ir atbalsttiesīgas tikai tad, ja izmanto tādu šķirņu sēklas, kas uzskaitītas "Lauksaimniecības augu sugu šķirņu kopējā katalogā" tā gada 15. martā, par kuru piešķirts maksājums, un publicētas saskaņā ar Padomes Direktīvas 2002/53/EK (2002. gada 13. jūnijs) par lauksaimniecības augu sugu šķirņu kopējo katalogu (OV 2002, L 193, 1. lpp.] 17. pantu. Sēklas ir sertificētas saskaņā ar Padomes Direktīvu 2002/57/EK [(2002. gada 13. jūnijs) par eļļas augu un šķiedraugu sēklu tirdzniecību (OV 2002, L 193, 74. lpp.).]".

3. Rumānijas iestāžu noteiktais aizliegums

86. No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka Rumānijas iestādes aizliedz kaņepju audzēšanu slēgtās un aprīkotās vidēs ar hidroponisko audzēšanu, jo pastāv risks, ka šādā veidā audzēto augu *THC* saturs var pārsniegt atļautās robežas, tādējādi nodarot kaitējumu sabiedrības veselībai.

87. TKO izveide neliedz dalībvalstīm piemērot valsts tiesību normas, kurām ir vispārējo interešu mērķis, kas nav šīs TKO mērķis, pat ja šīs tiesību normas var ietekmēt kopējā tirgus darbību attiecīgajā nozarē [45].

88. Dalībvalstu noteiktam ierobežojošākam pasākumam, kas ir paredzēts vispārējo interešu mērķa aizsardzībai, tomēr ir jāatbilst samērīguma prasībām, proti, tam ir jābūt piemērotam, lai nodrošinātu vēlamā mērķa sasniegšanu, un tas nevar pārsniegt to, kas nepieciešams šī mērķa sasniegšanai. Samērīgums ir pārbaudāms, ņemot vērā it īpaši KLP mērķus, kā arī TKO raitu darbību, kas liek līdzsvarot šos mērķus un minētā tiesiskā regulējuma mērķi [46].

89. Turklāt ierobežojošs pasākums var tikt uzskatīts par Savienības tiesībām atbilstošu tikai tad, ja tas patiešām atbilst rūpēm iecerēto mērķi sasniegt saskanīgi un sistemātiski [47].

90. Regulā Nr. 1307/2013 un pārējās Savienības normās par industriālo kaņepju audzēšanu ir izvērtētas attiecīgās intereses, atļaujot tikai tādu kaņepju audzēšanu, kuru *THC* saturs nepārsniedz 0,2 %. Tā kā šajās normās nav skaidras atsauces uz rūpniecisko kaņepju audzēšanas metodēm, dalībvalstīm ir iespēja noteikt papildu ierobežojošus pasākumus saistībā ar šo kultūraugu.

91. Izmantojot šo iespēju, Rumānijas iestādes ir secinājušas, ka pastāv faktisks risks, ka, audzējot kaņepju šķirnes slēgtā vidē hidroponiskās sistēmās, *THC* saturs varētu palielināties, pārsniedzot likumā noteikto 0,2 % robežu. Šādi audzētas kaņepes varētu tikt "novirzītas" narkotisko vielu ražošanai, kaitējot sabiedrības veselībai.

92. Saistībā ar šo risku Rumānijas iestādes, ņemot vērā piesardzības principu, piemēro *ex ante* aizliegumu, apgalvojot, ka *ex post* pārbaužu veikšana kaņepju stādījumos slēgtā vidē pietiekami neaizsargātu vispārējās intereses. Iestādes uzskata, ka šādas pārbaudes ir paredzētas kaņepēm, ko audzē atklātā laukā, bet ne kaņepēm, ko audzē slēgtā vidē, kuru augšanas un ziedēšanas cikli atšķiras [48].

93. A procedūra par paraugu ņemšanu, lai noteiktu *THC* saturu, ir noteikta, kā norādīju, Deleģētās regulas Nr. 639/2014 [49] III pielikumā ar šādu regulējumu:

– 2.1. punkts ("Paraugi"): "[..] no katra auga, kas atlasīts no attiecīgās šķirnes augošām kaņepēm, ņem 30 cm garu daļu, kurā ir vismaz viena sievišķā ziedkopa. Paraugus ņem laikposmā, kas sākas 20 dienas pēc ziedēšanas sākuma un beidzas 10 dienas pēc ziedēšanas beigām";

– 2.2. punkts ("Parauga lielums"): "paraugā ietilpst 50 augu daļas no katra lauka".

[45] Spriedumi, *Hammarsten*, 31. punkts; un, 2015. gada 23. decembris, *Scotch Whisky Association* u.c. (C-333/14, EU:C:2015:845), 26. punkts.

[46] Spriedums, 2015. gada 23. decembris, *Scotch Whisky Association* u.c. (C-333/14, EU:C:2015:845), 28. punkts.

[47] Spriedumi, 2011. gada 3. marts, *Kakavetsos-Fragkopoulos* (C-161/09, EU:C:2011:110), 42. punkts; 2015. gada 23. decembris, *Scotch Whisky Association* u.c. (C-333/14, EU:C:2015:845), 37. punkts; un B S un C A (Kanabidiola (*CBD*) tirdzniecība), 87. punkts.

[48] Tiesas sēdē Rumānijas valdība uzsvēra loģistikas grūtības, lai pielāgotu šāda veida pārbaudes kaņepju audzēšanai slēgtā vidē, jo ziedēšanas cikli atšķiras no parastajiem cikliem atklātā laukā.

[49] Tās redakcijā pēc grozījumiem, kas izdarīti ar Deleģēto regulu 2017/1155.

94. Iesniedzējtiesai ir jāizvērtē šis apstāklis, kā arī pārējie apstākļi, kas ietekmē valsts ierobežojošā pasākuma samērīgumu (un pakārtoti, vērtējumu par tā atbilstību Savienības tiesībām), bet Tiesa var sniegt norādījumus, kā to izdarīt.

95. Pirmkārt, netiek apšaubīts narkotisko vielu (ieskaitot to, kas izgatavotas no kaņepēm, piemēram, marihuāna) kaitīgums, tādēļ to tirdzniecība ir aizliegta. Tomēr ir atļauta stingri kontrolēta tirdzniecība medicīniskiem un zinātniskiem mērķiem [50].

96. Tādēļ sabiedrības veselības aizsardzības vispārējo interešu mērķis var pamatot valsts pasākumu, kas aizliedz kaņepju audzēšanu, ja augus izmanto tādu narkotisko vielu ražošanai kā marihuāna, ko iegūst no *THC*.

97. Otrkārt, *Biohemp* sniegtā informācija liecina, ka kaņepju šķirnei, kas tiek audzēta slēgtā vidē un ar hidroponisko sistēmu, ir *THC* saturs, kas nepārsniedz 0,2 %. *Biohemp* apgalvo, ka audzēšana slēgtā vidē un ar hidroponisko sistēmu palielina auga *CBD* saturu, bet ne *THC* saturu. Rumānijas iestādes norāda, ka daži pētījumi liecina, ka *THC* saturs arī var palielināties, taču pagaidām nav pārliecinošas analīzes, kas apstiprinātu pretējo.

98. Kā tiesas sēdē norādīja Komisija, ja augi ir no kaņepju šķirnēm, kuras ir atļauts audzēt Savienībā, to *THC* saturam ir jābūt tādam, kas nepārsniedz 0,2 %, tostarp tad, ja tie ir audzēti slēgtā vidē ar hidroponisko sistēmu.

99. Neskarot veicamās pārbaudes, pamatojoties uz zinātniskajiem pētījumiem, šķiet, ka augsta *CBD* koncentrācija noteiktā kaņepes augā ir saistīta ar mazāku *THC* saturu, tādēļ šis augs neveicinātu narkotisko vielu ražošanu. Šajā lietā tādējādi tiekot izslēgts *THC* satura palielināšanās risks, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

100. Kanabinoīds, kura paaugstināšanās tiek konstatēta, audzējot industriālo kaņepju šķirnes iekštelpās un ar hidroponisko sistēmu, saskaņā ar pieejamo informāciju ir *CBD*.

101. Tomēr Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt, ka, ņemot vērā pašreizējās zinātnes atziņas, *CBD* nesatur psihoaktīvo vielu [51]. Tādēļ *CBD* nav kvalificējama kā narkotiska viela Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas pret narkotisko un psihotropo vielu nelegālu apriti, kas noslēgta Vīnē 1988. gada 20. decembrī [52], kuras līgumslēdzējas puses ir visas dalībvalstis, kā arī Savienība [53], izpratnē.

102. Ja industriālo kaņepju audzēšana slēgtā vidē un ar hidroponisko sistēmu palielina tikai augu *CBD* un nepalielina tā (likumisko) *THC* saturu, dalībvalsts nevar vienkārši pamatot ierobežojumu ar sabiedrības veselības aizsardzību. *CBD*, kā jau teicu, saskaņā ar pašreizējām zinātnes atziņām "nav narkotiska viela Vienotās konvencijas izpratnē" [54].

[50] Spriedumi, 2010. gada 16. decembris, *Josemans* (C-137/09, EU:C:2010:774), 36. punkts; un B S un C A (Kanabidiola (*CBD*) tirdzniecība), 59. punkts.

[51] Spriedums B S un C A (Kanabidiola (*CBD*) tirdzniecība), 75. punkts.

[52] *Recueil des traités des Nations unies*, 1582. sēj., Nr. I-27627.

[53] 1961. gada Vienotā konvencija par narkotiskajām vielām ar grozījumiem, kas izdarīti saskaņā ar 1972. gada protokolu par grozījumiem 1961. gada Vienotajā konvencijā par narkotiskajām vielām, kas noslēgta Ņujorkā 1961. gada 30. martā (*Recueil des traités des Nations unies*, 520. sēj., Nr. 7515). Skat. spriedumu B S un C A (Kanabidiola (*CBD*) tirdzniecība), 76. punkts.

[54] Spriedums B S un C A (Kanabidiola (*CBD*) tirdzniecība), 76. punkts.

103. Treškārt, valsts ierobežojošs pasākums industriālo kaņepju audzēšanai slēgtā vidē un ar hidroponiku varētu izturēt samērīguma pārbaudi tikai tad, ja to piemērotu saskanīgi un sistemātiski.

104. Tiesas sēdē tika diskutēts, vai Rumānijā tiek ievērotas aizlieguma atbilstības un sistemātiskas piemērošanas prasības. *Biohemp* norāda, ka dažos šīs dalībvalsts apgabalos (Konstanca, Dimbovica un Sibiu) esot atļauta šāda veida kaņepju audzēšana. Turklāt iepriekšējās sezonās tajā pašā Albas apgabalā (Rumānija) iestādes esot atļāvušas *Biohemp* audzēt kaņepes slēgtā vidē, izmantojot hidroponiku [55]. Rumānijas valdība noraidīja šos apgalvojumus, neatrisinot strīdu šajā jautājumā.

105. Katrā ziņā iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai valsts ierobežojošs pasākums Rumānijas teritorijā tiek piemērots sistemātiski un saskanīgi.

106. Visbeidzot, samērīguma princips prasa noskaidrot, vai pastāv mazāk ierobežojoša alternatīva nekā vispārējs kaņepju audzēšanas aizliegums slēgtā vidē, lai sasniegtu Rumānijas valsts izvirzīto sabiedrības veselības aizsardzības mērķi.

107. Šajā ziņā varētu apsvērt tāda kaņepju audzēšanas veida atļaušanu, kas ir pakļauts stingrām pārbaudēm, lai pārliecinātos, ka iegūtie augi nepārsniedz 0,2 % no *THC*. Rumānijas valdības apgalvotās grūtības veikt šīs pārbaudes, iespējams, būtu pārvaramas, slēgtā vidē audzētajām kaņepēm papildus citiem pasākumiem (papildus nepieciešamās atļaujas saņemšanai) piemērojot pārbaudes ar paraugu ņemšanu, lai noteiktu *THC* koncentrāciju, ko nosaka Deleģētā regula Nr. 639/2014.

108. Līdz ar to Regulas Nr. 1307/2013 32. panta 6. punktam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kas aizliedz audzēt kaņepju šķirnes ar *THC* saturu, kas nepārsniedz 0,2 %, ja izmantotā audzēšanas tehnika (slēgtā vidē un ar hidroponisko sistēmu) būtiski palielina to *CBD* saturu, ja vien šis tiesiskais regulējums nav piemērots, lai sasniegtu sabiedrības veselības aizsardzības mērķi un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai.

V. Secinājumi

109. Ņemot vērā iepriekš minēto, ierosinu atbildēt *Curtea de Apel Alba Iulia* (Albas Julijas apelācijas tiesa, Rumānija) šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1307/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007,

[55] *Biohemp* norāda, ka apgabala iestādes 2020. gadā izsniegtā atļauja kaņepju audzēšanai attiecās uz 400 m^2 renovētu šķūni, kas tik izmantots kā aizsargāta [slēgta] vide augu audzēšanai, kas ir pielīdzināma siltumnīcai. Tiesas sēdē Rumānijas valdība atspēkoja šo argumentu, jo atļauja tika lūgta augu audzēšanai 3500 kvadrātmetros, nekonkretizējot, ka uz tiem atrodas šķūnis.

ir jāinterpretē tādējādi, ka:

– Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkts kā lauksaimniecības platību ļauj kvalificēt platību, kas tiek izmantota kaņepju (*Cannabis sativa L.*) audzēšanai slēgtā vidē, kas ir aprīkota ar hidroponisko sistēmu;

– Regulas Nr. 1307/2013 32. panta 6. punktam principā neatbilst valsts tiesiskais regulējums, kas aizliedz audzēt kaņepju šķirnes ar tetrahidrokanabinola (*THC*) saturu, kas nepārsniedz 0,2 %, ja izmantotā audzēšanas tehnika (slēgtā vidē un ar hidroponisko sistēmu) būtiski palielina to kanabidiola (*CBD*) saturu, ja vien šis tiesiskais regulējums nav piemērots, lai sasniegtu sabiedrības veselības aizsardzības mērķi un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai, un tas ir jāizlemj iesniedzējtiesai.